

← [Forrige artikel](#)

Eventyreren

Kategori: [Anmeldelser](#)

Visninger: 204

Del artikel: [f](#) [t](#) [in](#)

Jens Andersen

Eventyreren. En HCA- biografi

Gyldendal. 416 sider. 349,95 kr.

Af *Jytte Kjær Schou*

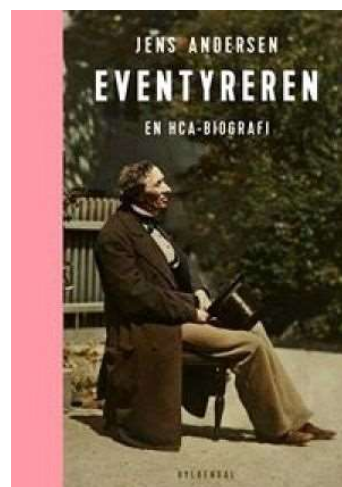
En meget velskrevet, moderne H.C. Andersen biografi, der kommer ind på mange aspekter af digterens liv og værker uden på noget tidspunkt at blive uoverkommelig læsning.

Der er udkommet et utal af værker om HCA, der beskriver alle mulige afkroge af hans liv og digtning. Alligevel er der plads til en moderne fortolkning af HCA's særprægede personlighed og de mange lag i hans digtning. Bogen er en forkortet og helt omskrevet version af Jens Andersens omfattende biografi fra 2003. Det er han sluppet ualmindelig godt fra. Jens Andersen er en glimrende formidler, der formår at holde læseren fangen til sidste side. Ydermere er bogen meget indbydende med mange velvalgte illustrationer, bl.a. af HCA's fine papirklip og portrætter af digteren og tidens kulturpersonligheder.

Jens Andersen giver en levende beskrivelse af HCA's fattige barndom, som var noget barskere end HCA's romantiserede udgave i selvbiografierne. Allerede dengang skilte HCA sig ud. Han sad gerne alene og fantaserede nede ved åen. Et oplagt mobbeoffer i skolen, og hvis han legede med andre børn, valgte han pigerne. En dreng med tydelige feminine sider, men også en dreng med stærk trang til at udleve sine drømme.

Vi møder ham som 14-årig i København. Ludfattig, men med en fin fornemmelse for, hvilke kulturpersonligheder han skulle rende på dørene for at få opfyldt sine skuespillerdrømme. En ranglet og kejtet gut i lurvet tøj, der uinviteret dukkede op hos prominente personer og uden blusel deklamerede løs. Det gav bonus, for nogle af hans forbløffede "ofre" fandt enkelte guldkorn i hans bizarre optræden og besluttede at bekoste en uddannelse på den uslebne ungersvend.

Trods hans geni er det ikke godt at vide, hvad HCA var blevet til uden disse velgørere, ikke mindst familien Collin, som han fik en livslang tilknytning til. Jonas Collin blev en faderskikkelse for HCA og sørgede for at skaffe økonomisk støtte til ham. Sønnen Edvard blev pålagt at styre HCA's økonomi og

var desuden en ikke altid velkommen kritiker. Forholdet mellem de to var præget af HCA's gentagne forsøg på at etablere et tæt forhold til Edvard og Edwards kølige afstandtagen.

Der er spekuleret meget i HCA's seksualitet, men Jens Andersen undgår omhyggeligt at putte ham ind i bastante kasser. I dette reviderede portræt af digteren bemærker han, at HCA's seksualitet på flere måder passer ind i nutidens syn på flydende kønsidentitet. HCA virkede som en magnet på kvinder og havde flere brevvener, og han forelskede sig både i kvinder og mænd, men beholdt sin uskyld gennem hele livet. Det tolker Jens Andersen som en nødvendighed for HCA's skaberkraft.

HCA beskrives som et geni med en utæmmelig fantasi og skrivekløe. En ener med mange modsatrettede personlighedstræk. På en gang sårbar og forbavsende tykhudet. I Danmark blev han i begyndelsen af sit forfatterskab udsat for skarp kritik, fordi hans digtning ikke passede ind i tidens normer, men selv om det sårede ham, kunne det ikke standse ham. Det var i udlandet, ikke mindst i Tyskland, man først fik øjnene op for hans geni.

Man forstår godt, at hans velgørere undertiden blev trætte af hans narcissistiske træk. Han kunne være en besværlig gæst, men også et velkomment indslag i underholdningen omkring middagsbordet. Hans rejser førte ham rundt på de danske herregårde, men han var også en ganske vist frygtsom kosmopolit, der ufortrødent begav sig ud på lange, strabadserende og undertiden farefulde rejser i Europa og Orienten, altid bevæbnet med et reb så han kunne fire sig ud i tilfælde af brand. Her knyttede han mange kontakter til kunstnere og kulturmæcener. Som digter var han inspireret af naturen og den folkelige mytologi, han stiftede bekendtskab med som barn, men også en begejstret tilhænger af det maskinelle fremskridt, ikke mindst jernbanerne, der lettede hans rejser betydeligt. Et sammensat menneske, der insisterede på at være helt sin egen, også når det gjaldt hans uortodokse forhold til kristendommen.

Jens Andersen viser, hvordan HCA's liv og værk hænger sammen, et værk der omfatter digte, skuespil, romaner og rejseskildringer. For at hjælpe sin skrantende økonomi udgav HCA desuden en lille samling eventyr, og senere kom der flere til. Ironisk nok var det HCA's unikke og eviggyldige eventyr, der gjorde ham kendt og elsket i hele verden, selv om han ikke havde drømt om, at de skulle sikre hans eftermæle.

Det sidste ord er ikke sagt om HCA, og der er stof nok at øse af, men med denne biografi er læseren godt klædt på til at forstå væsentlige sider af HCA's liv og digtning, og i tilgift får hun et godt tidsbillede af det kulturelle Danmark. HCA's eventyr har glædet flere generationer af børn (og voksne), men måske er der brug for ekstra tiltag, hvis børnene i vores digitaliserede verden ikke skal gå glip af HCA's rige eventyrverden.

[Historie-online.dk, den 30. april 2025]

← [Forrige artikel](#)

SE RELATEREDE ARTIKLER

